

Valeriia Svynarenko*

Handel dziećmi z Ukrainy podczas wojny rosyjsko-ukraińskiej

Zagrożenie handlem ludźmi dramatycznie wzrasta w momencie wybuchu konfliktu zbrojnego z uwagi na ogólną sytuację przemocy, przymusu, chaosu i przesiedleń ludności.

Od 24 lutego ponad 1,5 mln dzieci uciekło z Ukrainy, a ogromna liczba osób w tym kraju została zmuszona do opuszczenia swoich domów. Handlarze ludźmi wykorzystują chaos towarzyszący przemieszczaniu się ludności na dużą skalę. Zagrożenie dla dzieci jest realne i wciąż rośnie. Według niedawnej analizy przeprowadzonej przez UNICEF i Międzyagencyjną Grupę Koordynacyjną ds. przeciwdziałania Handlowi Ludźmi (ICAT), 28% zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi na całym świecie to dzieci. W przypadku dzieci ukraińskich to zagrożenie jest jeszcze wyższe. Prawie wszyscy uchodźcy z Ukrainy to właśnie kobiety i dzieci.

Wojna w Ukrainie prowadzi do masowych przesiedleń i ruchów ludności. To sytuacja, która może doprowadzić do znacznego wzrostu liczby przypadków handlu ludźmi. Dzieci przesiedlone są narażone na oddzielenie od swoich rodzin, wykorzystanie i handel ludźmi. Rządy państw w tym regionie powinny zintensyfikować działania i wprowadzić środki zapewniające najmłodszym bezpieczeństwo.

Od 24 lutego do 17 marca 2022 roku zidentyfikowano ponad 500 dzieci bez opieki, które przekroczyły granicę Ukrainy i znalazły się w Rumunii. Rzeczywista liczba dzieci bez opieki, które uciekły z Ukrainy do sąsiednich krajów, jest prawdopodobnie znacznie wyższa. Dzieci te są szczególnie narażone na handel i wykorzystanie.

Aby chronić i wspierać najmłodszych, którzy uciekli z Ukrainy, UNICEF i UNHCR we współpracy z rządami i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego tworzą tzw. Blue Dots, czyli punkty wsparcia dziecka i rodziny. Punkty te przekazują kluczowe informacje przemieszczającym się rodzinom, pomagają zidentyfikować dzieci bez opieki i rozdzielone z rodzicami oraz zapewniają ochronę i świadczą podstawową pomoc. Blue Dots są uruchamiane w krajach goszczących kobiety i dzieci z Ukrainy, 34 z nich powstały w Polsce.

Globalny handel ludźmi na całym świecie wzrasta: obecnie szacuje się od 25 do 27 mln ofiar rocznie, a niestety tylko 10 tys. z tych przypadków trafia co roku do organów ścigania. Udało się zidentyfikować mniej niż jeden procent ofiar. Tak więc w handlu ludźmi sprawy są w dużej mierze bezkarni.

Liczba osób, które padły ofiarami handlu ludźmi w Ukrainie, prawdopodobnie sięga już ok. 200 tys. Ludzie są wywożeni do Rosji bądź przekraczają granicę i tam albo trafiają w dobre ręce, albo są wykorzystywani, jak informuje agencja Newseria Biznes Bob Unanue, prezes amerykańskiej spółki Goya Foods, która prowadzi fundację Goya Cares. „Mamy na granicy ludzi, którzy informują, że są tam grupy obecne nie po to, żeby pomagać, ale żeby zabrać dokumenty i wykorzystać”.

---

* Valeriia Svynarenko – studentka drugiego roku kierunku Stosunki międzynarodowe I stopnia na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, praktykantka Centrum Europy Wschodniej UMCS.

W połowie maja 2022 r. doradczynie prezydenta Ukrainy ds. praw dziecka Daria Herasymczuk poinformowała, że z terenów okupowanych przez wojska rosyjskie wywieziono już przymusowo do Rosji ok. 2,5 tys. ukraińskich dzieci. Do Polski przyjechało ich już 1,5 mln, a setki tysięcy znalazły schronienie w Rumunii, Mołdawii, Czechach oraz na Węgrzech i Słowacji. Ponadto 2,5 mln ukraińskich dzieci zostało przesiedlonych wewnątrz kraju.

„Jeszcze przed wojną w Ukrainie liczba sierot stanowiła duży problem. Dla porównania w USA mamy ok. 400 tys. sierot na 336 mln ludzi, a w Ukrainie jest 200 tys. sierot w domach dziecka i pod opieką zastępczą na 44 mln ludzi, – zauważył James Zumwalt. – Kiedy okazało się, że zachód Ukrainy jest bezpieczny, jako Aerial Recovery chcieliśmy zabrać dzieci z niebezpiecznych regionów na wschodzie i bezpiecznie przetransportować je do miejsc, które znajdują się pod kontrolą ukraińskiego rządu. Przybyliśmy na miejsce już pięć dni po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji. Nawiązaliśmy kontakt z władzami regionalnymi i jeździliśmy we wskazane przez nie miejsca, zabieraliśmy dzieci z odpowiednimi dokumentami i przewoziliśmy do bezpiecznych lokalizacji utworzonych przez ukraińskie władze, gdzie otrzymywały żywność, ubrania, leki i spotykali się z nimi psychologowie kliniczni specjalizujący się w traumie dziecięcej”.

Według oficjalnych danych od początku eskalacji konfliktu zginęło ponad 503 dziecka, a kilkaset zostało rannych. Liczba osób, które padły ofiarami handlu dziećmi na terenach Rosji, może być dość wysoka, z tego co wiadomo są to nie tylko żołnierze Ukrainy, ale też lekarzy, którzy zostali schwytani i więzieni w Rosji, gdzie poddawani są różnym torturom.

Podsumowanie

Wojna w Ukrainie znacząco zwiększyła zagrożenie handlem ludźmi, szczególnie wobec dzieci i kobiet, które stanowią większość osób uciekających przed konfliktem. Chaos, przymusowe przesiedlenia i oddzielenie rodzin tworzą warunki sprzyjające działalności przestępczej, w tym wykorzystywaniu i handlowi ludźmi. Dzieci, które straciły opiekunów lub zostały oddzielone od rodzin, są szczególnie narażone na niebezpieczeństwo.

W odpowiedzi na te wyzwania organizacje międzynarodowe we współpracy z rządami krajów przyjmujących uchodźców podejmują działania mające na celu ochronę dzieci i ich rodzin. Tworzone są specjalne punkty wsparcia, które zapewniają pomoc, informacje oraz identyfikują dzieci potrzebujące szczególnej opieki. Mimo tych działań problem handlu ludźmi pozostaje poważny, a wiele ofiar nie jest w stanie uzyskać pomocy.

Sytuacja wymaga skoordynowanych wysiłków na szczeblu międzynarodowym, aby zapewnić bezpieczeństwo najbardziej bezbronnym ofiar konfliktu, przeciwdziałać przestępczości oraz wspierać ofiary w procesie powrotu do normalności.

Wykorzystane źródła

Dzieci uciekające przed wojną na Ukrainie są narażone na handel ludźmi i wykorzystanie, UNICEF, 21 marca 2022, <https://unicef.pl/co-robimy/aktualnosci/news/dzieci-uciekajace-przed-wojna-na-ukrainie-sa-narazone-na-handel-ludźmi-i-wykorzystanie> [dostęp: 29.08.2023].

Dzieci z Ukrainy są łatwym łupem dla handlarzy ludźmi. W ewakuowaniu ich do bezpiecznych miejsc pomagają amerykańskie fundacje, „Newseria”, 20 maja 2022, <https://biznes.newseria.pl/news/dzieci-z-ukrainy-sa,p297156435> [dostęp: 29.08.2023].

OBWE: handel ludźmi dramatycznie wzrósł w wyniku wojny w Ukrainie, „Misyjne Drogi”, 10 stycznia 2023, <https://misyjne.pl/obwe-handel-ludźmi-dramatycznie-wzrosl-w-wyniku-wojny-w-ukrainie/> [dostęp: 29.08.2023].